

จิตรกรรมของเขาก็ส่งอิทธิพลไปอย่างกว้างขวาง ศิลปินโฟฟส์ (Fauves) ของฝรั่งเศส และเอ็กซ์-เพรสชันนิสต์ (Expressionists) ของเยอรมันเป็นหนี้บุญคุณเขามากเป็นพิเศษกว่าใคร

## 27. จอร์จ เซอราท์ (Georges Seurat)

จิตรกรนักทฤษฎีผู้สร้างศิลปะนีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ตามหลักวิทยาศาสตร์



ภาพถ่ายของเซอราท์

จอร์จ เซอราท์ เกิดในปารีส ค.ศ. 1859 เข้าศึกษาที่เอกอลเดโบซาร์ สมัยเป็นนักศึกษา เขาเคยอ่านหนังสือที่ เออแซน เซอเวรย (Eugène Chevreul) เขียนเรื่องทฤษฎีสี ซึ่งพิมพ์เผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อ 30 กว่าปีก่อนเซอราท์เกิด นอกจากนั้นแล้วเขายังศึกษางานของเออแซน เดอลาครัวซ์ อย่างจริงจังจนรู้แจ้งในทฤษฎีที่ค้นพบมาเรื่อยๆ จากการอ่านดังกล่าว เขาได้นำมาเปลี่ยนแปลงงานของตนจนได้รูปแบบส่วนตัว ซึ่งมีหลักการพื้นฐานว่าให้สีต่าง ๆ มาผสมกันเองต่อหน้าต่อตาผู้ดูภาพ หรือที่เรียกว่า “สายตาผสมสี” (Optical mixture) นั่นเอง ในการที่จะทำให้ได้ดังนั้นจิตรกรจำต้องกระจายสีของวัตถุ แสง และเงา ออกเป็นแต้มเล็กๆ โดยใช้สีตรงข้ามที่ตัดกัน

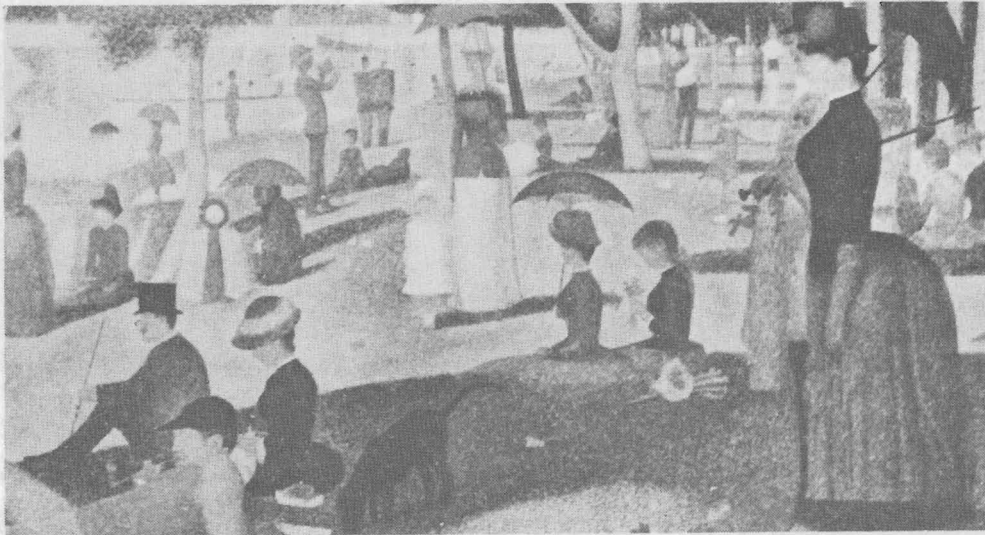
เซอราท์ได้แรงบันดาลใจจากงานจิตรกรรมของโกโร มีเยร์ และศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ โมเนท์ กับปีซาร์โร แต่แม้กระนั้นเขาก็ยังรู้สึกว่าการเหล่านั้นนำความคิดของตนมาใช้อย่างคลุมเครือไป ทั้งที่ความจริงแล้วสีนั้นก็มีกฎของมันเองที่รัดกุมตายตัวอยู่ เป็นสิ่งซึ่งเราอาจศึกษาให้รู้แจ้งได้

หลังจากเข้าเป็นทหารอยู่ที่เบรสต์บนฝั่งทะเลบริตตานีใน ค.ศ. 1880 แล้วเขาก็ใช้เวลา 2 ปี ต่อไปทำงานเฉพาะแต่สีขาว—ดำเท่านั้น จนได้รับความชำนาญในการไล่น้ำหนักสี และการประสานสีที่

ตัดกันอย่างละเอียดลออที่สุด ทำให้เลือกได้ว่าในสีขาวย—ดำนั้น ควรใช้น้ำหนักสีขนาดไหน ค.ศ. 1883 ภาพเหมือนที่เขาวาดก็ได้ออกแสดงที่ซาลง ในปารีส เป็นเวลาเดียวกันกับที่เขาทำงานตาม ทฤษฎีที่ตนกำหนดไว้แล้ว และยังทำไปก็มีความละเอียดลออมากขึ้นทุกที ภาพเขียนชิ้นแรกของ เซอราท์ คือ *Une Baignade* (สถานที่อาบน้ำ) นั้น มีขนาดใหญ่เกือบ  $7 \times 10$  ฟุต

ต้นปี ค.ศ. 1884 เขาได้นำภาพ *Une Baignade* ออกแสดง ณ “สโมสรศิลปะอิสระแห่ง ปารีส” แต่ภาพที่ทำให้เสร็จกลับถูกรรณการของซาลงปี ค.ศ. 1884 ปฏิเสธ เขาจึงนำภาพนี้ออกแสดง ที่งานแสดงศิลปกรรมอิสระ (Salon des Indépendants) ซึ่งเพิ่งเปิดใหม่ในฤดูร้อนนั้น โดยมีตัว เซอราท์เองเป็นผู้วิ่งเต้นก่อตั้งซาลงนี้ขึ้น แล้วต่อมาก็มี ปอล ซีญัก (Paul Signac) มาร่วมด้วยอีก คนหนึ่ง จิตรกรทั้งสองต่างมีอิทธิพลต่อกัน และมุ่งทำในเรื่องเดียวกันมาตั้งแต่แรกพบกันเลยทีเดียว ซีญักชักชวนให้เซอราท์ใช้เฉพาะแต่แม่สี ขณะที่ตัวเขาเองก็เอาวิธีตามหลักวิชาการของเซอราท์มา ใช้จนหมด

แล้วใน ค.ศ. 1884 เซอราท์ซึ่งสนใจทำในเรื่องพื้นผิวของภาพพอ ๆ กับเรื่องการให้สีก็ไป ศึกษาทิวทัศน์และผู้คนที่ไปพักผ่อนกันบนเกาะ “ลากรองด์จัต” (La Grande Jatte) ในแม่น้ำแซน ใกล้ ๆ กับกรุงปารีส แล้วเขียนภาพลงบนแผ่นไม้เล็ก ๆ ก่อน แต่ภาพสุดท้าย “บ่ายวันอาทิตย์บน เกาะลากรองด์จัต” ซึ่งมีขนาดใหญ่พอ ๆ กับ *Une Baignade* นั้น ทำให้เขาต้องทำงานติดพันไปจน กระทั่งเดือนมีนาคมของปีถัดไป ในภาพนี้มีแต่สีที่เป็นจุดเล็ก ๆ เต็มไปหมด และที่ “กรองด์กอมป์” (Grandcamp) ตรงบริเวณช่องแคบอังกฤษในฤดูร้อนปี ค.ศ. 1885 เขาก็เขียนภาพวิหังทะเลด้วย วิธีการเดียวกัน ในจำนวนนี้มีภาพขนาดใหญ่ *Le Bec du Hoc, Grandcamp* ฤดูร้อนต่อ ๆ ไป เขาก็มักจะไปสถานตากอากาศอื่น ๆ ในบริเวณช่องแคบอังกฤษ เช่น ที่อองเฟลอร์ และที่ปอร์อ็องเบแซง



ภาพบ่ายวันอาทิตย์บนเกาะลากรองด์จัต ค.ศ. 1884 — ค.ศ. 1886 ภาพเขียนสีน้ำมัน  
ขนาด  $6' 9\frac{1}{2}'' \times 10' 1\frac{1}{4}''$  สถาบันศิลปะชิคาโก

ศิลปะในรูปแบบใหม่นี้มีชื่อเรียกหลายอย่าง นีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ (Neo-Impressionism) พ้อยทิลลิสต์ (Pointillism) และดิวิชันนิสต์ (Divisionism) ปีซาร์โรพิศวงงงงวยมากเมื่อได้พบกับ เซอราท์และงานของเขา ถึงกับลงมือหัดทำบ้างอย่างตั้งอกตั้งใจ เขาเชิญเซอราท์และซีญัคส่งภาพไปร่วมแสดงกับกลุ่มศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ครั้งที่ 8 (ซึ่งเป็นครั้งสุดท้าย) ในปารีสปี ค.ศ. 1886 คราวนี้ผู้คนได้หัวเราะกันหนักขึ้นเมื่อได้เห็นภาพ “ลากรองด์จัต์” แต่ถึงอย่างไรเขามีโอกาสให้สัมภาษณ์ หนังสือ “ศิลปะสมัยใหม่” โดยผู้ที่มาขอคือ เฟลิกซ์ เฟเนอง ซึ่งนิยมชมชอบนีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ อยู่ และเป็นปากเป็นเสียงให้ เซอราท์มีเพื่อนสนิทที่เป็นทั้งนักวิทยาศาสตร์และนักคำนวณ ชื่อชาลส์ เฮ็นรี ผู้คิดทฤษฎีเรื่องสัญลักษณ์ของตัวเลขและของสีที่น่าสนใจ

ในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1887 เมื่อภาพเขียน 8 ภาพของเซอราท์ รวมทั้ง **La Grande Jatte** ไปแสดง ณ สมาคม 20 ในกรุงบรัสเซลส์นั้น ผู้คนที่นั่นตื่นตื้นตันกันมาก ในขณะนั้นพ่อค้าภาพ ดูรอร์ด-รูเอล ก็ได้ส่งภาพ **Une Baignade** ไปแสดงที่นิวยอร์กแล้ว ในปารีสปี ค.ศ. 1887 เซอราท์ ก็แสดงภาพร่วมกับซีญัค และ วินเซนต์ แวนโก๊ะห์ ในห้องโถงของโรงละคร Théâtre Libre แวนโก๊ะห์รู้สึกติดใจและรับเอาอิทธิพลของพ้อยทิลลิสต์มาโดยมิได้กังวลที่จะรักษากฎของมันเอาไว้ เซอราท์เขียนรูปส่งไปให้หนังสือ “ชีวิตสมัยใหม่” (La Vie Moderne) อยู่หลายปี พร้อมกันนั้นก็เข้าร่วมแสดงภาพกับ “กลุ่มอิสระ” ในปารีส และกลุ่ม 20 ในบรัสเซลส์

ในภาพ **La Parade** (การแสดงกลางแจ้ง) ซึ่งเขาลงมือทำในฤดูใบไม้ร่วงปี ค.ศ. 1887 นั้น ปรากฏอิทธิพลของเฮ็นรีที่มีผลต่อเขา เช่นเดียวกับภาพต่อมา **Le Chahut** (ระบำเรียงแถวเตะเท้า) และภาพสุดท้ายที่ท้าทายไว้คือ **The Circus** (ละครสัตว์) นั้น การให้แสงผิดจากธรรมชาติและเส้นลายต่าง ๆ ก็ดูเด่นเหนือสีมากขึ้นทุกที ความเกี่ยวพันของเฮ็นรีกับวรรณกรรมซิมบอลิสต์ร่วมสมัยก็ส่งผลออกมาในงานของเซอราท์ที่สนใจในความหมายของเส้นและลายมากขึ้น

ในบั้นปลายของชีวิต เซอราท์มีความรู้สึกว้า ศิลปินรุ่นหลังและผู้ที่ยินยอมเขาพากันเอาความคิดของเขาไปใช้ราวกับว่าเป็นของตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกกินแหนงแคลงใจต่อเพื่อนฝูง และใน ค.ศ. 1888 ก็มีบทความตำหนิพรรคพวกผู้ไม่ละอายแก่ใจตีพิมพ์ออกมาเพื่อให้ได้สำนักกันบ้าง ซีญัคเชื่อว่าเซอราท์อยู่เบื้องหลังเรื่องนี้จึงรีบเขียนไปถึงเขา แต่เซอราท์ก็ตอบบายเยี่ยง แล้วใน ค.ศ. 1890 เซอราท์ก็เขียนบทย่อทฤษฎีของเขาให้กับเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งบางทีอาจจะเป็นการตั้งใจเน้นให้เห็นถึงความเป็นผู้นำกลุ่มศิลปะนีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ของตนก็เป็นได้

คราวนี้ผู้ที่เลื่อมใสทำตามอย่างเขาหลายคนก็เสื่อมความสนใจลง ปีซาร์โรกลับไปรวมกลุ่มกับพวกอิมเพรสชันนิสต์ตามเดิมในปี ค.ศ. 1888 เมื่อหมดความตื่นตื้นตันกับเทคนิคพ้อยทิลลิสต์แล้ว

ใน ค.ศ. 1891 เซอราท์ล้มป่วยลงอย่างกะทันหัน แล้วเพียงแค่วันต่อมา ก็สิ้นชีวิตในปารีส ในวันที่ 29 มีนาคม เมื่อมีอายุได้เพียง 32 ปี แม้วานีโอ-อิมเพรสชันนิสต์จะเป็นขบวนการศิลปะที่เติบโตแพร่หลายไปอย่างกระต่อนกระแต่นก็ตามที เขายังได้มีส่วนช่วยในการพัฒนารูปแบบของศิลปะสมัยใหม่ด้วยคนหนึ่ง